

**Силабус освітнього компоненту
«Інформаційно-комунікаційні і цифрові
технології обробки історичної інформації в
наукових дослідженнях»**

Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність: 9 Історія та археологія
Освітня програма: Історія та археологія
Рівень вищої освіти: Третій (освітньо-науковий)
Рік навчання: 2024-2025
Семестр: 3

Структурний підрозділ	Кафедра історії України, історичний факультет
Викладач:	 ПІБ: Газін Володимир Володимирович Посада: доцент кафедри історії України Науковий ступінь: доктор історичних наук Вчене звання: доцент hvv1969@ukr.net Робоче місце: навчальний корпус №2 (вул. Татарська, 14), кафедра історії України. Профайл викладача: http://histua.kpnu.edu.ua/volodymyr-volodymyrovych-hazin ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9456-623X
Лінк на освітній контент дисципліни	HYPERLINK "
Статус дисципліни	обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	кредити ЄКТС / 90 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна, заочна.
Політика дисципліни	<u>Академічна доброчесність.</u> Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/

	<u>Відвідування занять.</u> Очікується, що всі здобувачі відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку вони зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view <u>Неформальна освіта.</u> Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)». URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view
Що будемо вивчати?	Курс «Інформаційно-комунікаційні і цифрові технології обробки історичної інформації в наукових дослідженнях» спрямований на ознайомлення здобувачів ВО третього (освітньо-наукового) ступеня за спеціальністю 9 Історія та археологія з основними засобами сучасних новітніх інформаційних технологій (НІТ) та можливістю їх застосування в історичних наукових дослідженнях; формування навиків використання інформаційних технологій для збору та обробки інформації, інформаційного моделювання; формування теоретичних знань та практичних умінь аспірантів використовувати НІТ у науковій діяльності та практиці викладання історичних дисциплін у ЗВО.
Чому це треба вивчати?	Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні інформаційні технології та методи обробки інформації в історичних дослідженнях» є формування ґрунтовних знань та навиків застосування НІТ та технічних засобів для ефективного здійснення наукових досліджень, пов'язаних з пошуком, систематизацією, обробкою інформації, а також формування в аспірантів компетентностей, що дозволяють забезпечити виконання наступних завдань курсу: • дати аспірантам конкретний матеріал з теорії та методики використання НІТ в процесі наукової роботи та викладацької діяльності у ЗВО; • визначити переваги та перспективи використання НІТ для ефективної обробки інформації в ході здійснення історичних досліджень; • охарактеризувати особливості та типи НІТ, використання яких є доцільним в ході наукової та викладацької діяльності;

	• проаналізувати можливості використання НІТ для автоматичного збору, обробки та зберігання інформації, здійснення статистичного аналізу даних; • охарактеризувати методи пошуку інформації в мережі Інтернет, здійснення моніторингу історичних матеріалів; можливості дистанційної обробки даних; • продемонструвати ефективність методів інформаційного моделювання для проведення науково-дослідницьких робіт; • ознайомити аспірантів з методикою здійснення за допомогою НІТ презентацій результатів досліджень.
Яких результатів можна досягнути?	Очікувані результати навчання з дисципліни: ПРН 05 - Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.. ПРН 07 - Розробляти та досліджувати концептуальні та інші моделі педагогічних ситуацій, нових методик, інструментів тощо, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у дотичних міждисциплінарних напрямках. ПРН 08 - Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому українською та іноземною мовами результати досліджень, наукові та прикладні проблеми освіти, оприлюднювати результати власних досліджень у наукових публікаціях в провідних вітчизняних і міжнародних наукових виданнях. ПРН 11 - Вміти здійснювати розробку навчально-методичного забезпечення, підготовку та прочитання лекцій; проводити семінарські / практичні заняття, організовувати самостійну і індивідуальну роботу студентів, в межах дисциплін, які вони вивчають, а також оцінювати результати їх навчання із застосуванням методів і технологій, які найкраще відповідають цілям оцінювання, змісту і характеру навчальної дисципліни, її окремих складників. ПРН 12 - Виявляти здатність дотримуватись академічної доброчесності в процесі навчання і науково-дослідної роботи через дотримання принципів чесності, чесної праці та навчання і несприйняття плагіату, списування, несанкціонованого використання чужих напрацювань.
Як можна використати набуті знання та уміння?	ОК сприяє формуванню у студентів таких компетентностей:

	Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері дослідницько-інноваційної і професійної діяльності в галузі історії та археології, що передбачає застосування сучасних теорій, підходів, принципів і методів з історії та археології і професійної практики з обраної спеціальності, та проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення. Загальних компетентностей (ЗК): ЗК 03 - Здатність до абстрактного і критичного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення й аналізу наукової інформації з різних джерел ЗК 06 - Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК 08 - Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності. Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК): СК 03 - Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні і цифрові технології у професійній і науковій діяльності. СК 05 - Здатність розробляти проекти у сфері історії та археології і управляти ними, презентувати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами СК 06 - Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері історії та археології і забезпечувати якість виконуваних досліджень та дотримання права інтелектуальної власності. СК 08 - Здатність проводити навчальні заняття за забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб аспірантів. СК 10 - Здатність здійснювати і розвивати науково-педагогічну й освітню діяльність у закладах вищої освіти (наукових установах) в сфері історії та археології з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду. СК 11 - Уміння забезпечувати підготовку текстів навчальних і наукових видань, навчально-методичного контенту із забезпечення освітнього процесу.
Зміст дисципліни	1. Вступ. Цифрова трансформація історичної науки. 2. Інформаційно-комунікаційні технології в історичних дослідженнях. 3. Інформаційне та інструментальне забезпечення наукових досліджень. 4. Пошук інформації в рамках роботи над темою наукового дослідження. 5. Інформаційні ресурси доступу та обміну науковою

	інформацією, системи ідентифікації науковців. Цифрова обробка та аналіз історичних джерел. 6. Використання глобальної мережі інтернет в науковій та освітній діяльності. 7. Візуалізація науково-дослідної інформації. 8. Системи статистичного аналізу даних. 9. Цифрова комунікація та публікація результатів. 10. Електронні технології та засоби навчання.
Методи навчання	Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання
Інформаційне забезпечення	Основна література: 1. Mats Fridlund, Mila Oiva & Petri Paju. Digital Histories Emergent Approaches within the New Digital History. Helsinki : Helsinki University Press, 2020. 360 s. 2. Афанасьєв А. Основи наукових досліджень: Навч. посібник / Харківський національний економічний ун-т. Харків : ХНЕУ, 2005. 96с. 3. Білоусова Т. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Кам'янець-Подільський, 2004. 120с. 4. Габович А. Основи наукових досліджень: Підруч. для студ. вищ. навч. закл., які навч. за напрямом "Інформаційна безпека". Київ : ДУІКТ, 2006. 174 с. 5. Грищенко І. Основи наукових досліджень: Навч. посібник / Київський національний торговельно-економічний ун-т. Київ : Вид-во КНТЕУ, 2001. 185с. 6. Кадемія М. Ю., Шахіна І. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі / Навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Планер», 2011. 220 с. 7. Ковальчук В., Моїсєєв Л. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник / Під наук. ред. В. О. Дроздова; М-во науки і освіти України, Акад. пед. наук України, Південний наук. центр АПН України. 3-є вид. перероб. і доп. Київ: ВД "Професіонал", 2005. 238 с. 8. Крушельницька О. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2003. 189 с. 9. Метешкін К. О., Костенко О. Б., Сенчук Т. С.. Інформаційні системи і технології. Харків, 2010. 240 с. 10. Методи обробки статистичних даних : курс лекцій /. Харків : НУЦЗУ, 2019. 198 с. http://www.univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/4244/L.pdf

	11. Микитюк О., Соловйов В., Васильєва С. Наукові дослідження: Навчально-методичний посібник / За загальною ред. І. Ф. Прокопенка. Харків : Скорпіон, 2003. 77 с. 12. Невлюдов І.Ш., Олександров Ю.М., Андрусеви́ч А.О., Чала О.О. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. Prague, OKTAN PRINT, 2024.468 с. 13. Основи інформаційних систем / За ред. В.Ф.Ситника. Київ : КНЕУ. 2001. 420с. 14. П'ятницька-Позднякова І. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 115 с. 15. Пілюшенко В., Шкрабак І., Славенко Е. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: Навчаль-ний посібник. Київ : Лібра, 2004. 342 с. 16. Приставка П.О., Мацуга О.М. Аналіз даних: навч. посіб. Донецьк : РВВ ДНУ, 2008. 92 с. 17. Романчиков В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 254 с. 18. Сучасні методи обробки інформації. Лекції [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня доктора філософії за освітньою програмою «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» спеціальності 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» / С. О. Цибульник, О. М. Павловський ; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 111 с. https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/b4a8d5de-93bf-4249-9748-7f2bbf0fa959/content 19. Тиркусова Н.В. Аналіз даних : навч. посіб. Суми : СумДУ, 2008. 204 с 20. Третяк О.В., Бойко Ю.В. Засоби та системи автоматизації наукових досліджень: підручнику. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2007. 320 с. 21. Третяк О.В., Бойко Ю.В. Засоби та системи автоматизації наукових досліджень: Навч.посіб. Київ : ВПЦ "Київський ун-т", 2003. 182 с. 22. Філіпенко А. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. Київ : Академвидав, 2005. 207 с.
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Очна форма навчання: лекційні заняття (20 год.), семінарські заняття (20 год.), самостійна робота (80 год.). Заочна форма навчання: лекційні заняття (8 год.), семінарські заняття (8 год.), самостійна робота (104 год.).
Система оцінювання результатів навчання	Основними методами контролю відповідно до критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти та ефективності засвоєння ними курсу ґрунтується на таких формах участі студентів у освітньому процесі, які підлягають поточному контролю: виступ з основного питання на семінарському

	занятті, модульна контрольна, самостійна робота (аналітичне завдання). Підсумковою оцінкою є екзамен. Розподіл балів, які отримують студенти			
	Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен	Сума
	Змістовий модуль 2 (60 балів)		40 балів	100 балів
	Поточний контроль	мкр		
	30 балів	30 балів		
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». HYPERLINK "https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-j			
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий контроль, виконання самостійної роботи, модульна контрольна робота			
Підсумковий контроль	Екзамен			
Локація				